

TRAGEDIE RUMUNSKA

BUDOU-LI potvrzeny zprávy z minulých dnů, sdělující, že Ukrajina uzavřela separátní mír s centrálními mocnostmi a bolševická vláda nařídila demobilizaci všech ruských vojsk a zastavení nepřátelství proti Teutonům, přesto, že formální mírové smlouvy nepodepsala, pak Rumunsko octne se v postavení, v jakém až doposud židná z válčících zemí v průběhu války se nacházelo. Teutonci zaplavili sice jiné země a vytlačili armády jejich na jiná území, ale země tyto neztratily svého spojení se spojeneckými zeměmi. Ale případ Rumunska je zcela rozdílný.

Rumunsko, zrazeno bolševiky a odríznuto od svých spojenců, má před sebou jenom dva výběry: — Pustit se v nerovný zápas samostatně s Teutony a být dříve anebo později pokořeno, anebo uzavřít mír s centrálními mocnostmi na podmínkách jimi diktovaných. Co učiní Rumunsko? V poslední době dochází málo zpráv z této země a není známo, o jakém kroku uvažují rumunští státníci. Uvažujeme-li ale, s jakými obrovskými potížemi spojeno bylo by pokračování ve válce s ohledem na nedostatky potravin a válečného materiálu, volbou druhé alternativy nebyli byehom překvapeni.

A tu stojíme před otázkou: Dočastne se Rumunsko náhrady za zradu staré ruské vlády a posléze vlády bolševické, v jejíž důsledku celé Valašsko zaplaveno bylo nepřitelem, v Bessarabii, která jako země obydlená většinou rumunským lidem po právu patří?

Rumunsko je úplně obklopeno nepřitelem. Rakousko-německé armády zabraly více jak polovinu rumunského území. Bolševická vláda propustila rumunského vyslance a prohlásila, že stav války existuje mezi ní a rumunskou vládou. Pomoc Rumunsku nemůže přijíti ze žádné země. Je úplně odríznuto od západních národů.

Věrnost Rumunsku k spojeneckému nebyla ořezána touto tragedií. Rumunští vojáci, až na nepatrné případy, nebratřili se s Teutony a bolševiky. Rumuní statečně čelí všem těmto nesnázím a ani nestěžují si na svůj osud. Uzavřou-li separátní mír s centrálními mocnostmi, nebudou považováni vzhledem k okolnostem, které je k takovému kroku přinutily, za zrůdce společné věci spojenecké. Uzavření separátního míru mezi Rumunskem a centrálními mocnostmi může znamenat velké zklamání pro Rumuny, poněvadž bude znamenat oddělení uskutečnění jejich národních tužeb, ale nebudou znamenat zdoání rumunského ducha.

Rumuní vstoupili do přítomné války, aby zápasili za skutečnou velkou tužbu — obnovu starožitého království Michaela Statečného v původní jeho velikosti, které kdysi pojímalo celé Sedmihradsko, Bessarabii, Multánsko a Valašsko. Rumunsko má nyní ve své moci jenom Multánsko, severní část, jež na západě olemováno je horami a na východě bařinami. Bessarabie prohlásila se samostatnou a Valašsko náležá se v moci Teutonů. Sedmihradský zdej se být v drápech dvojhlahvého orla rakouského pevněji, než kdykoliv před tím.

Časná historie Rumunska je historii vpádů. První invaze, zaznamenaná v dějinách, byla ona Trajanova a jeho římských legií v roce 106. Trajan nazval provincií tuto Dacie a římská civilizace měla takový vliv na domácí obyvatelstvo, že její stopy zůstaly až do dnešního dne a samotné jméno země odvozeno bylo od staré Romy. Jazyk rumunský zachoval si silné stopy jazyka latinského, přesto, že století mezi římským a přítomným panstvím znamenala nepřetržitě nepřátelské vpády a posléze úplné oddělení od krajů, osídlených plemenem románským.

V šestnáctém století Rumuní zatlačili zpět vlnu turecké invaze, jež blížila se k západní Evropě. Rumuní získali malé uznání světa za svoje hrdinské snahy v těch temných dnech evropské historie,

ale prokázali bez odporu tak velkou službu civilizaci jako polský král Jan Sobieski, který odehnal Turky od bran Vídně. A je možné, že Rumuní dneška očekávají, že historie bude se opakovat. Neboť bylo to právě po těchto nejtemnějších dnech historie, kdy Rumuní povznegli se na vrchol slávy. V šestnáctém století Valašsko a Multánsko byly oddělenými knížectvími. Valašsko na jihu bylo více vystaveno útokům Turků a posléze moslemům podařilo se tuto malou zemi do té míry vyčerpání, že získali tu posíci, zbudovali tu své mešity a užívaly jí jako osady a opěrného bodu k nájezdům do Sedmihradska a Bessarabie.

Vláda byla dle jména turecká, ale provincie měla jakýsi stupeň samosprávy, v jejíž čele stáli vojvodové, kteří jmenováni byli tureckým sultánem. V roce 1593 Rumuní obrátili se k Michaelu, bánu z Krajevě, se žádostí, aby stal se jejich vojvodou. Tomuto podařilo se získati podpory v Cařihradu prostřednictvím anglického vyslance a knížete sedmihradského.

V roce 1594 Michael za pomoci vojvody Multánského setřásl poddanství k Turecku. Vpadl se silnými oddíly vojska do území jižně od Dunaje, kde nyní náležá se Bulharsko a silná turecká armáda, která vpadla do západního Valašska, byla poražena.

V roce 1599 vzdal se panování kníže Sedmihradský a Michael se zmočil vlády i v této provincii. V následujícím roce pak sesadil vojvodu Multánského a připojil i tuto provincii ku své říši. Poněvadž Multánsko v té době spojeno bylo s Bessarabií, Michaelova říše rozprostřela se na rozlohu starožité římské provincie Dacie a reprezentuje Rumunum dneška konečný cíl národních tužeb.

V patnáctém a šestnáctém století Multánsko postavilo se na odpor tureckému sultánovi, zmočilo se Bessarabie a po té snažilo se utvořit evropskou ligu proti Turkům.

Michael Statečný zavražděn byl v roce 1601, kdy náležá se na výši své moci, a od té doby historie Valašska a Multánska je historií podrobovaného lidu, zápasícího proti podmanitelci a utlačovateli — Turkům.

Moderní rumunský hrdina, Alexandr Ypsilanti, objevil se na scéně v roce 1821 a pokusil se vésti revoluci proti Turkům. Prohlásoval, že má za sebou podporu ruského cara a po nějakou dobu byl úspěšným. Ale když car odmítl tvrzení Ypsilantiho, Turci potlačili rebelii a turecká vláda byla obnovena, jsou provázána ještě větší násilnostmi než před tím. — Anglie, Rakousko a Rusko zakročily a přinutily Turecko, by odvolalo svoje vojsko, což stalo se v roce 1824.

Tato krátká revoluce Ypsilantiho ale měla mnohé dobré důsledky. Probudila národnostní vědomí Rumunů a spojila lid Multánska a Valašska v společném národním cíli.

Pařížskou smlouvou z r. 1856 západní evropské mocnosti zaručily nedílnost těchto dvou knížectví, ale ponechaly je pod nominální svrchovaností tureckého sultána. Unie pod jménem Rumunsko utvořena byla v roce 1859. — Kníže Karel Hohenzollern-Sigmaringen zvolen byl panovníkem v roce 1866, maje podporu francouzského krále Napoleona Třetího a svého příbuzného, krále pruského Viléma. Jeho volba byla uznána sultánem.

Rusko-turecká válka v letech 1877-78 byla následujícím důležitým mezníkem v moderní rumunské historii. Ruským vojskům bylo dovoleno projíti rumunským územím a rumunská vojska poskytlá velkou pomoc armádám ruského cara. Důsledkem toho byla naprostá neodvislost Rumunska, ale od tohoto oddělena byla Bessarabie, která přičtena byla Rusku smlouvou v Berlíně. Rumunský protest byl bez výsledku.

Nyní Rumunsko pokouší se získati zpět Bessarabii jako první krok k obnově říše Michaela Statečného. Přítomná doba jest

PRÁVÍ, ŽE DEMOKRACIE PŘEVLÁDÁ V TÁBORECH.

Ze demokratický duch převládá mezi důstojníky a jejich podřízenými po celých Spojených Státech je tvrzeno majorem Archieem Johnsonem, synem spolkového senátora Hiram Johnsona, a kapitánem Peter B. Kynem, dobře známým spisovatelem, kteří nalézají se v táboře Kearney. První jmenovaný náležá se na levo a druhý na pravo.

kritiká pro malé toto království, ale toto nevzdává se naděje, že v důsledku této války aspoň z části splněna bude jeho národní tužba.

Události ve východní Evropě podléhají rychlým změnám a jest mnoho nejasného v přítomné situaci. Ale přes to, že postavení Rumunska je kritické, není nutno vzdávati se naděje, že malé toto království vymáni se s teutonských pout a nadále svobodně se bude vyvíjeti, aby čerpal síly k novému zápasu, jehož cílem bude úplné vyplnění staré tužby a spojení všech rumunským lidem osazených krajů pod jednu politickou vládu.

ZÁNIK STARÉ ČÍNSKÉ ČTVRTI V NEW YORKU.

Stará a proslulá Čínská čtvrť v New Yorku, která počítala se mezi zvláštnosti tohoto města, patří minulosti. Čínská čtvrť přestala být eldoradem pro průvodce turistů, přes to, že doposud přeházejí sem lidé, aby spatřili zde některé z pozůstalých zajímavostí. Gambolování bylo téměř úplně vymyté z této části, kde druhdy jedno gambliřské doupe náležá se podle druhého.

Stejně není tu již nebezpečných míst kde druhdy vrabdy byly téměř na denním pořádku. — Dnes je tu stejně bezpečno jako v jiných částech New Yorku. — Střelbu na ulici nebylo tu slyšet již po několik roků, ačkoliv před pěti lety nebylo jedině noci, aby obyvatelstvo čínské čtvrti nebylo vyrušeno ze spánku anebo ze zábavy výstřely.

Leptší třídy Čínanů samy postavaly se o to, aby došlo k odstranění těch, kdož v střelbě si libovali. Byli to většinou lupiči a gambliři z povolání, jejich přítomnost ve čtvrti škodila ostatnímu zákonnému oběhodu. Byli pochyťáni a mnozí odsouzeni na delší dobu do žaláře. Dnes v čtvrti žijí většinou poamerikanisovaní Číčané, kteří nenosí copá z svých

národních krojů, nýbrž americký oblek a mluví slušně anglicky. — Většina jich narozena byla v Americe, ježto příliv zelené čínské vlny dávno byl zastaven.

Staré čínské hudovy, které staly se proslulými pro orgie v nich konané, zmizely a stejně i řada různých zábavních místností. V době, kdy čínská čtvrť náležá se na výši slávy, byly tu tři proslulé hostince, které měly tanečnické a zpívající číšnický. V kterémkoliv z těchto míst číšník byl schopen vydělati si \$10 za večer, poněvadž měl právo nejenom bráti zprohnutí, ale i všechny peníze, které byly mu hozeny. V jednom z těchto míst učinil neobyčejný úspěch jeden z číšníků s vlastními svými popěvkami. Byl to Irving Berlin, který je dnes svými písněmi znám po celé Americe. Svoji kariéru ale zahájil jako číšník v jednom z těchto hostinců v čínské čtvrti.

Také zpěvaček a tanečnic bylo zde množství k spatření. Mnohé z nich později dobyly si uznání na jevištích. Čínská čtvrť obklopená byla německými a irskými osadami a z těchto vyšlo množství později slavných zpěvaček a hereček. Také jiné ženy sem přeházely, které zničily svůj úspěch v životě holdováním alkoholu a opiatům. Zde pak zpívaly a tančily za několik dolarů za večer, ačkoliv před tím měly stovkové honoráře.

Kouření opia bylo tu úplně zastaveno, hlavně bdělostí federálních úředníků, kterým podařilo se zastavit pašování opia do této země. Zloději a lupiči, jakož i záhadné existence, které nechaly se zjednatí pro jakýkoliv zločin, obvyčejně mivali svůj hlavní stan v zadních místnostech hostinců, ale dnes jich tu již není. Byli vypuzeni policií.

Proslulá tato kdysi doména polovčeta a lidí žijících jako ti ptáci nebesí, kteří bez práce dobře byli živí, dnes je střizlivou částkou New Yorku a na "slavné" staré časy zůstávají tu jenom vzpomínky. Turista může tu spa-

třetí dům, kde žil T. Lee, posledního "mayor" čínské čtvrti, "Krvavý roh," kde stálo kdysi čínské divadlo, jež bylo uzavřeno policií, když banda lupičů je prostrčila a usmrtila člena Lee rodiny. Může navštívit také oběh s čínskými zvláštnostmi a zaplatiti za kteroukoliv z nich pětkrátě tolik co má ceny, ale staré zlaté časy čínské čtvrti patří již minulosti.

POLSKÝ NÁROD TĚŽ MĚL SVOJI ESTHER.

Mezi nevšedními ženami všech věků, které dovedly se obětovati pro věc svého národa, uvádí se na prvním místě starozákonní Esther, sehovanka Mordochea a choť perského krále Achašvera, která židů, zbylé v zajetí assyrsko-babylonském, spolu se svým strýcem Mardocheem zachránila před úklady a zkázou, kterou jim chystal přední dvořan královský Aman. Na památku toho ustanoven byl a podnes p židů se slaví svátek Párim, čili svátek losů. — Vypravuje o této události kniha bibliická, která podle hrůlnky Esther byla pojmenována.

Esther pro další věky zůstala vzorem ženy, ochotné vykonati jakékoliv oběti pro svůj národ. — Poláci měli také svoji Esther a vypravování o této neobyčejné Polce jistě zajímáti bude nyní, kdy Polsko opět je střediskem všeobecného zájmu v důsledku události válečných a kdy o ni usiluje mocná skupina válečných mocností. Objevení se této polské Esther spadá do válek napoleonských.

Poláci slibovali si od vítězného Napoleona I. obnovení Polska a císař skutečně se myšlenkou tou zaujal a to nejen pro sympatie k pokorené a rozervané Polce, nýbrž i pro zjednání "evropské rovnováhy." Silné Polsko, zavázané jemu vděčností, bylo by mu bývalo mosenou oporou proti Rusku a Rakousku, jakož i proti rozmáhajícímu se Prusku.

Když r. 1807 Napoleon, "osvoboditel Polska," jak ho Poláci nazývali, přijel do Varšavy, poznal mladou krásnou dámu, jež v zástupu vítajícího lidu "padla mu do oka," upozornivši ho na sebe bezděky nadšeným výkřikem. Byla to hraběnka Marie Walewská, rozená Leczyńska, jež v šestnáctém roce provdala se za osmdesátiletého starce, aby ubránila se sňatku s mladým bohatým Rusem.

Císař, jenž byl — jak známo — velkým ctitelom krásného pohledu a snadno zahořel "láskou," jež ovšem často hned po ukončení jeho touhy opět pochludla, po krátké rozmluvě podal mladé dámě kytičku a řekl:

"Zde máte záruku mých dobrých úmyslů; doufám, že se ještě ve Varšavě uvidíme a že uslyším díky z vašich úst."

Dozvěděl se o tom přední velmožové polští a poněvadž zatím Napoleon projevil, že na mladou krásnou ženu nezapomněl, naléhali na ni, aby stala se milenkou císařovou a žádala od něho jako enau osvobození a sjednocení Polska.

Vážní a etibodní lidé, přední magnáti polští, naléhali na ni a

Měl chřípku. — Pan Christ Conrad, vynikající farmář z Viela, Pa., píše: "Měl jsem loni v zimě chřípku, byl jsem tak nemocen, že jsem nebyl ničeho schopen. Ve svém časopise jsem četl o Dr. Petra Hoboku a poslal si pro bedučku na zkoušku. Bral jsem tek pravidelně a byl jsem brzy opět zdravý a mohl pracovati od časného rána až pozdě do večera, neboť moje 360-akrová farma vyžaduje celou moji pozornost. Hoboko je opravdu ten nejlepší lék, jaký jsem kdy vzal. Má dobrou příchut' a pak hlavní věc je ta, že koná to, co slibuje."

Tento dobře známý, bylinný lék oživuje krev, upravuje životní ústrojí a sesiluje celou soustavu, umožňuje, by tělo zdolalo rychlých chřípků, nastavení a jiné nakažlivé nemoci. Z té příčiny Dr. Petra Hoboko stalo se tím nejoblíbenějším rodinným lékem; je v nepřetržitě užívání přes jedno století. Není to lékařnický lék, ale dodáván jest lidem přímo zvláštními jednateli, stanovenými jedinými majiteli, Dr. Peter Fahrney & Sons Co., 2501 Washington Blvd., Chicago, Ill. — Advertisement

by stala se "Estherou národa polského," zakláneli jí ústně i písemně jménem rodiny, náboženství i vlasti, aby zachránila Polsko cenou své eti...

Po těžkých duševních bojích Marie Walewská se poddala — a dovezla ji k Napoleonovi... I pak bylo vítěz nad Evropou ještě dlouho bojovati, než zvítězil nad touto mladou ženou.

"Já chci, slyšíš, já přimutím tě, abys mne milovala," křičel kdysi ve zlosti, vyčítaje jí, že v něm svou koketerií vzbudila lásku a nyní ho odpuzuje. "Vzkřísil jsem jméno tvé vlastní a učiním ještě více. Ale jméno její roztrčí se jako tyto hodinky," při tom mrštil o zemi hodinkami, jež se roztráštěly na padr. "a právě tak zahynou tvé naděje, pohrdne-li mým srdcem..."

mladá žena rozčilením omdlela a když se probudila, — nenáležela již sobě. A pak již neodpírala Napoleonovi další důkazy lásky, přijela za ním i do Paříže a císař, ač ovšem nebyl jí stále věren, zahnoval jí důkazy své přízně. Ale slibu svého v příčině obnovení Polska Napoleon nesplnil, poněvadž nemohl.

Marie Walewská, jež roku 1810 dala život synovi, zůstala i pak císaři věrna, nepřestávaje věřiti v jeho hvězdu. I na ostrově Elbě ho roku 1814 navštívila, ač nejednou zachoval se k ní nevďěčně a nešetrně.

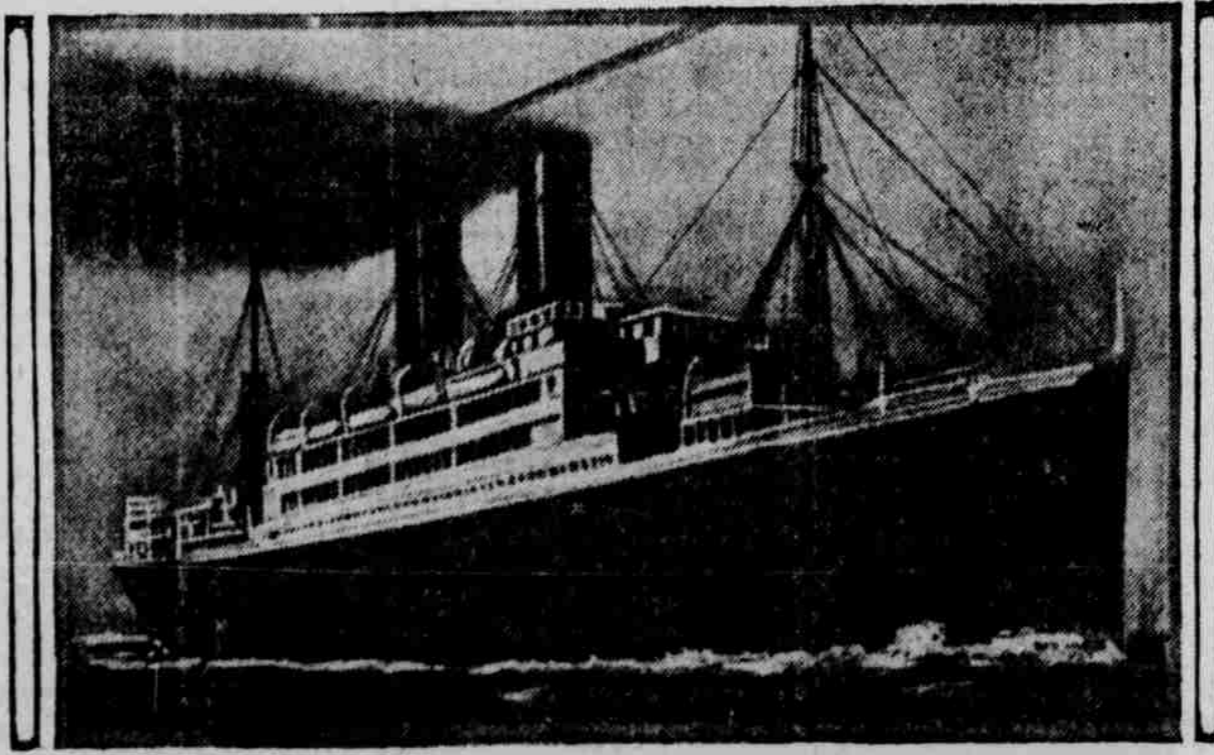
Když Napoleon uvězněn konečně na ostrově sv. Heleny, provdala se Marie za jeho bratrance, hraběte Oraniani, jednoho z nejvdatnějších generálů francouzské armády, a dva roky na to — 1817 — v mladém ještě věku zemřela.

Marie Walewská skutečně obětovale se pro svůj národ, ale její oběť zůstala zmrhána. Umírající, viděla, že naděje na znovuzřízení Polska vezme s sebou do hrobu.

Není žádné výmluvy.

Není žádné výmluvy pro nářky na žaludeční bolesti. Trinerovo Léčivé Hořké Víno můžete dostati ve všech lékárnách, a tento lék, jenž potírá základní příčinu bolesti, pomůže vám k důkladnému a částečmu odstranění všech odpadkových látek ze žaludku a vnitřnosti. Následkem toho nebudete pak trápeni zácpou, špatným trávením, bolením hlavy, nespavostí, nervosou a pod. Trinerovo Léčivé Hořké Víno napomáhá trávení a vrne opět zdravou chuť k jídlu. Cena \$1.10. V lékárnách. — Trinerův Liniment a Trinerův Mírnitel Kašle stále chovány jsou ve domácí lékárně. jsou nejlepšími přípravami proti všem možnostem této roční doby. Trinerův Liniment jest vřetený na ozobehnění, vymknutiny, neuralgické a reumatické bolesti. Cena 35 a 65c v lékárnách, poštou 45 a 75c. Trinerův Mírnitel Kašle poskytuje bezpečnou úlevu při nastužení, kašli, zápalu průdušek a pod. Cena 25 a 50c v lékárnách, poštou 35 a 60c. Joseph Triner Company, velkotyrbobí léká. 1333-1342 So. Ashland ave., Chicago, Ill. — Adv.

TORPÉDOVANÝ TRANSPORT SPOJENÝCH STÁTŮ, TUSCANIA.

Transportní loď Spojených Států, Tuscania, bývalá loď Anchor linie, jež byla torpédována a potopena při pobřeží Irska, když vezla americké vojsko do Evropy.